

MAGYAR KURIR

Bétsből, Kedden, December' 22-dikén 1818.

B é t s.

E' hónap' 17 - dikén nagy és nevezetes katona mustra tartatott a' Praterben, a' melyre 12 órafelé 17 Batalionok két Bateria ágyuval, és 58 Svadronok hasonlóképpen két Bateria ágyúzó készülettel gyülekeztek vala özsze Bétsből 's az ide közel fekvő vidékekről.

Sándor ő Orosz Cs. Felsége a' maga Regimentje' (a' Cs. K. volt Hiller Regiment) Obersteri formaruhájában jelent - meg, mint annak Kommandánsa, ezen mustrán, 's azt tulajdon maga vezette-el, Austriai ő Cs. K. Felsége előtt, midőn a' mustra' végződésével a' mustra-helyről az egész fegyveres sereg katonai szokott rendel el-leptetett, 's mint Oberster úgy köszöntötte Felséges Urunkat, a' ki lovan ülve szemlelte a' parádézást. Koronaörökösünk ő Cs. K. Fő Hertzegsége, Károly és Antal Cs. K. Fő Hertzegekkel, 's Szachsen - Tétseni Kir. Hertzeggel, 's Gróf Colloredó Jeromossal egyetemben, minnyájok mint Kommandánsok, önnön Regimentjeik előtt állván, fogadták a' mustrát tartó Felségeket; Császárné ő Felsége pedig, *Henrika* Cs. K. Fő Hertzegaszszonnyal a' Károly Fő Hertzeg' Hitvesével, szekérben ülve szemlélték a' katona pompát. A' mustrát-Kommandírozó fő tiszt volt Lovasság' Generálisa Marquis *Sommariva*. Mint nézők, sok nép gyülekezett volt ki Bétsből a' Praterbe. Az idő is kedvezett. A' katona pompának vége lévén a' Praterben lévő *Circus Gymnasticus* (lovagló játék - szín)

épületében ebédkezett a' Felséges Udvari társaság, a' mely szín ezen alkalmatosságra gazdagon felkészített vala.

Ő Cs. Kir. Felsége, a' Bádeni Nagy Herczeg *Károly* ő Kir. Felsége haláláért, 10 napig tartó Udvari gyászt parantsolt, melly az el mult Kedden, u. m. Dec. 15-dikén vevődött-fel.

*

Az Udvari Ujságban, * ilyen hirdetés tevődött közönségessé: Méltóságos *Iktári* Gróf *Bethlen Kata* ő Excellentiája kijelentette azon akaratját, mellynél fogva, még néhai Férjétől Erdélyi Statuum Praesidens Gróf *Kemény Sámuel* Ur ő Excellentiájától kezdett jóltévő gyámolítását husz katona özvegyeknek és árváknak, kiknek férjek vagy atyok az 1813. és 1814 béli táborozásokban az ellenség előtt elesett, vagy sebeiben meghalt — tovább is folyamatban tartja, melly szerént a' néhai Férjétől, tíz esztendőre, 1814-től fogva ajánlott, minden esztendőbe 600 Rforintokból álló segedelmet nem csak a' jelenvaló, de a' következő öt esztendőkre is le tenni fogja.

Midőn az Udv. Fő Hadi Tanács, ezen nemes ajánlást nagy köszönettel elfogadja, 's egyszersmind ő Császári Királyi Felségét felölle tudósítani el nem mulatja, nem teheti, hogy azt közönségesen is meg ne emlittse.

Ő Cs. K. Felsége méltóztatott Titt. *Rauffy Sigmund* és *John Lajos* urakat, a' Magyar Udv. Felséges Cancellariánál szolgált Concept-Praktikánsokat, az ő több esztendőktől fogva való hűsé-

ges és szorgalmas szolgálatjaik által szerzett érdemeiket tekintetbe vévén, Valóságos Udvari Concipistákká kinevezni.

* * *

Hirdetés az Austriai Nemz. priv. Bankó által.

Az Austriai Nemzeti priv. Bankó szerentséjének tartja közönségessé tenni, hogy mind azokért az Aktzialevelekért, mellyek a' folyó esztendő' Mártziusának 31-dike után betétezt summákról szólnak, 's a' mellyek mellé oly megjegyzés van foglalva, hogy ezekért csak 1819-ben fog teljes *Dividendum* adattatni, a' jövő Januáriusnak 4-dikétől fogva az az esztendőnként járnifogó *Dividendum* melly egyegy Aktziától harmintz forintokat teszen, az Aktziák' kassájából, már a' mult Julius' 1-ső napjától számlálván, fél esztendőre vagy a' kik későbbre tettek-be Aktziájikat, a' *Dividendum*nak annyi részét a' mennyi December' 31-dikéig, mérséklés szerént, esik, felvehetik.

A' több Aktzionariusokat illető egész *Dividendum*, a' Bankóbiztosságnak Januárius' 11-dikén ezránt tétetendő határozása után azonnal ki fog ezeknek adattatni. — (Hátrább következő részében ezen Hirdetésnek, meghivattatnak néhány Aktzionariusok, számjok szerént, hogy az azon számokkal jegyzett Aktziautasításokat a' Bétsi Aktziakassánál mutassák és adják-be, 's azokért a' készen lévő Aktzialeveket vegyék kezekhez).

Azok is meghivattatnak végezetre, kik oly Aktzialevelekkel birnak, mellyekért már *Dividendumot* kellett volna venniük, és azt még ki nem vették, hogy azokat, kizabott megnyugtató levél mellett vegyék-ki. Költ Bélsben Dec. 18-dikán 1818-ban —“

Gróf *Dietrichstein József* az Austr. priv. Nemz. Bankó Kormányozója.

Ritter *Geymüller* Hen. Jos. annak Helytartója.

Berger Thad. Banko-Igazgató.

Frantzia Ország.

A' Király Dec. 10-dikén kinyitotta a' Törvényhozó Kamarák' üléseit, melyről ezeket közli a' *Monitor*: —“

„Az ezt megelőzőtt napon egész familiájával egygyütt a' Szűz Mária Templomába ment közönséges pompával a' Király nagy mise halgatásra. Délbe indult-ki a' Thuilleriából. Vélle egy hintóban ültek: a' balja felől *Angouleme* Hertzegné, 's előtte *Monsieur* és *Berry* Princzek 's ezen utolsónak Hitvese. Hasonló pompával tértek vissza két órákor a' templomból. —

„A' következőtt napon (10-dikben) 1 órákor ágyuk' dörgése adta hírül a' Királynak a' Követek' kamarája' szalája felé való útnak indulását. A' Princzek: *Monsieur*, *Berry*, és *Orleans*, Pairruhába öltözve ültek egygyütt a' Király' hintójában. A' Kamara' épületébe megérkezvén, annak nagy gráditsánál 12 Pairekből 's 25 Követekből álló Deputátzió fogadta őket, 's kísérte-fel a' thrónusos szalába, a' hol valami 20 minutumokat töltvén, két óratájban, a' Princzek, az említett Deputátzió, a' Ministerek, 's a' Királyi Ház nagy tisztjei bekisérték a' Királyt a' Tanátskozás' szalájába, a' hol azon helyre, hol egyébkor az Elölülő' széke szokott állani, most a' Királyi thrónus állott, melybe a' Király beülvén, körülette minden kísérőji letelepedtek (kik közt Hertzeg *Talleyrandot* is megnevezi a' tudósító). A' karokban, nagy számú ülők között szemléltettek, *Angouleme*, *Berry*, 's *Orleán Hertzegnék*, és *Orleán Hertzegasszony* (az utolsó' leánya); 's végre az idegen Ministerek és Követek. A' Király' bejövetelekor a' Pairek és Deputatusok felállottak: hanem a' Birodalom' Cancellarius a' őket meghivta a' Király' nevében, hogy üljenek-le, melyre nagy tsendesség következvén, a' Király a' maga Kinyitó beszédjét felolvasta.

Német Ország.

Egy Bétsi tudományos Ujság azt állítja, hogy az Aacheni Congressust a' *Fenelon' Telemachja* a' XI-dik Könyvbe megjövendőlte. Állítása bizonyosságául ezen szavakat hozza-fel: —“

„Songez donc à vous rassembler de temps en temps, oh vous, qui gouvernez, les puissantes villes de l' Hesperie. Faites de trois ans en trois ans, une assemblée generale, ou tous le rois, qui sont ici presents, se trouvent pour renouveler l'alliance par un nouveau serment, pour affermir l'amitié promise, et pour délibérer sur tous les intérêts communs. Tandis que vous serez unis, vous aurez au-dedans de ce beau pays, la paix, la gloire et l'abondance; au-dehors vous serez toujours invincibles. Il n'ya que la discorde, sortie de l'enfer pour tourmenter les hommes insensés, qui puisse troubler la félicité, que le dieux vous préparent.

Magyarúl: — „Fejedelmek! kik Hesperianak (ez alatt Európa értetődik) hatalmas városait kormányozzátok, ti jöjjetek együvé bizonyos időkben. Tartsatok minden harmadik esztendőben, közönséges Gyűlést, a' hol az itt lévő Királyok mind jelen legyenek, a' Szövetségnek új esküvéssel való megújítására, az ígért barátság' erősebbétételére, 's az együtt tanátskozásra a' közönséges haszon ügyében. Valameddig egyesülve maradtok, ezen szép tartomány belső részében békesség, ditsősség és bőség uralkodik, kívülről mindég győzhetelenek lesztok. Tsak az esztelen emberek gyötrelmére pokolból jött irigység zavarhatja meg az Istenektől néktek készített boldogságot.

* * *

A' *Bádeni* Nagy Hertzegség ily hirdetést tétetett közönségessé: —“

„Lajos Wilhelm Augustus Isten' ke-

gyelméből Bádeni Nagy Hertzeg, Zähringeni Hertzeg, Nellenburgi Landgróf, Hanau Gróf, etc. etc. A' mi belsőképpen szeretett rokonunk az atyánk' testvére Károly Lajos Fridrik ő Hertzegi Fejedelemsége, Bádeni Nagy Hertzeg, Zähringeni Hertzeg, etc., etc., életének 55-dik, Országlásának 8-dik esztendejében, a' mai napon meibéli vizkorságban meghalozott. Minthogy ezen felettébb szomorú halálos eset miatt ezen Nagy Hertzegségben való Országlás reánk jutott: mi, ezt a' reánk szállott örökösí jus szerint azonnal által vettük. Bizunk minden szolgainkhoz 's alattvalójinkhoz, hogy magokra válolt kötelességeikkel megegyezőleg erántunk, azzal a' hűséggel 's szolgálati készséggel fognak viseltetni, mellyel az előttünk volt Uralkodóhoz a' mi atyánk' testvéréhez viseltettek, valamint szintén mi is a' magunk részéről a' Constitúciónak fenntartatása 's a' mi alattvalójinknak javok eránt való gondoskodás által, az Országlási terhes kötelességeknek minden erőnk szerint eleget tenni kívánunk. Költ tulajdon kezünk' aláírása és Státusunknak nagyobb petsétje alatt a' mi lakóvárosunkban Karlsruhéban, Dec. 8-dikán 1818-ban. — La jos.“

Ezen halálos esetre nézve négy hetekig minden komediák, muzsika 's tántz megszűntek a' Nagy Hertzegségben, 's a' tisztí Karok három hónapokig petsételnek feketével, — A' meghalt Nagy Hertzeg' teste felnyittatván 's Dec. 9-dikén Rastattból Carlsruhéba hozattatván, 10-dikben a' nézésre kitétetett: hanem a' testvérei, úgymint, az Orosz Császárné, a' Svétziai volt Királyné, a' Darmstadti Örökös Nagy Hertzegné, 's Amália Princzaszszony, így az Öreg Márkgrófné 's a' most özvegyen maradott Nagy Hertzegné, még Dec. 11-dikén Rastattben voltak.

(Ezen Uralkodó Nagy Hertzegi Ház' örökös következési lineájára nézve, ahoz,

a' mit ezen tárgyírói közlelbbi levelünkben irtunk, jónak találjuk, kiegészztésül, még e' következendőkét ide feljegyezni: — Károly Fridrik 1765-ban születettvén, élt és országolt 1811-gyig. Ennek gyermekei voltak a' maga első feleségétől Carolina Ludovikától Hessen Darmstadti Princzaszszonytól, a' most meghalálozottnak Attya, és az, a' ki a' most meghalozottnak helyyébe a' Nagy Hertzegségben Uralkodóvá lett. Tudniillik a' most meghalt Nagy Hertzegnek attya nem juthatott uralkodásra, mint-hogy már 1801-ben meghalálozott volt, a' mikor tehát a' fija örökös Nagy Hertzeggé lett. — Házosságra lépett vala ez a' most meghalálozott Nagy Hertzeg, a' Napoleon volt Császár első felesége' első férjének Gróf Boharnois Generalis testvérének Gróf Boharnois Ferentznek akkori Senatornak leányával, kinek neve *Stephanie Louise Adrienne Napoleone*, 's a' ki eszzerént mostanában özvegségre jutott. Ettől lettek három gyermekei, egy fiú és két leány, de tsak a' leányok élnek, a' fija meghalt, 's ez az oka, hogy az Uralkodásnak mostanában az ő nagy attya' masik fijára, Lajosra vissza kellett térni.)

Svétzia és Norvégia.

Christiániában Nov. 17-dikén egy Királyi rendelés tevődött közönségessé, melly szerént az 1819 Januáriussa 1-ső napjától fogva az igazgatást illető minden tárgyak ezen öt osztály alá foglaltatnak be: 1) a' Templomok és Oskolák, 2) az igazság kiszolgáltatása és politzia, 3) a' finántzia, kereskedés és vám, 4) a' száraz katonaság. 5) a' tengeri katonaság-osztálya.

Két Sziciliák Országá.

A' Nápolyi újabb tudósítások szerént a' Király az elmúlt hónap vége fele hideglelésben esett, melly néha keményen

mutatta magát. Reménység tsak ugyan volt meggyógyulásához.

Nagy Britannia.

Halljuk, hogy's mint okoskodnak az Anglus közönséges levelek a' világ' ügyesbajos dolgairól: —

A' *Morning Chronicle*: — „A' mi Redwing nevű hajónk, úgy mond, néhány napok mulva Szent Ilona felé 's onnét a' Jó-reménség' foka felé fogja evezését venni, 's oda viszi *Arbuthnoth* és *Elic* urakat, kik között ez, a' nevezett Fokon lévő Kormányozónak titoknokjává van rendeltetve; hanem hogy a' mi Ministerünk' testvérének (*Arbuthnoth* úrnak) küldettetése mi légyen, ez az, a' mit mi nem tudunk, 's a' mit nekünk meg nem mondanak. Talám a' *Hudson Lowe*' felváltására küldik; mert ha szintén ezen Kormányozó Urnak Szent Ilona szigetén kimutatott magaviseletét a' mi Ministereink még mostanig formaszerént nem hibáztatták is (hibásnak nem nyilatkoztatták is), tsakugyan nintsenek ők, mint halljuk, megelégedve, azon *mustificatzióval*, mellyet *Hudson Lowe* úr a' Sz. Ilonai híres eszszeesküvés által jádzott. Nevezetes dolog, hogy a' *Musquitónak* megérkezésétől fogva több hajók is érkeztek - meg Sz. Ilonától Angliába, a' nélkül, hogy erről a' nagy történetről, tsak egy szót is többet hallhattunk volna.“

A' *Kurir*: — „*Arbuthnoth* úr a' maga dolgaira nézve teszi ezen utat. Még nem jutott senkinek eszébe, hogy *Hudson Lowe*' helyyébe más Kormányozót küldjön. Az ő magaviselete nagy magasztalást érdemel; az ő nagy vigyázósága azt mutatja, hogy egész kiterjedése szerént esmeri azt, a' miről felelői tartozik, tudván, hogy annak az embernek megörizésére van küldettelve, a' ki még egyszer megpróbálhatná a' világot nyughatatlankodtatni 's ember vért oniani. A'

Hudson Lowe keménysége azonnal igazságos ábrázatban tűnik előnkbe, mihelyest azt meggondoljuk, hogy Bonaparte, mint *Elba* szigetén megmútatta, egy hitelt nem érdemlő fogoly legyen, melly által maga felől egyszersmind azt is megmutatta, hogy néki többé semmi könyörületességhez jussa nem lehet. Ez az oka, hogy *Hudson Lowe* Kormányozó, *Bonaparte* pedig fog Szent Ilona szigetén maradni. A' mi azokat a' tudósításokat illeti, mellyeket a' *Musquito*, Hudson Lowétól hozott, semmik se' voltak kevesebbé, mint *mustifikátziók*; jól tudják ezt azok, a' kik ezért büntetést érdemelnek.

Úgyantsak ez a' Kurir az Aacheni Protokollumot kiadván, ily dorgálódzó megjegyzéseket intézett annak alkalmazosságával némely véleellenkező írókhoz: —

„Így tehát végrehajták a' Fejedelmek 's az ő telyes hatalmú Biztosaik a' magok fontos munkájokat. Az Európai sokaig tartandó békességnek minden barátja gyönyörűséggel fogja olvasni azon általok kiadatott hivatalszerént való irásokat, mellyek azoknak a' bölts és engesztelő princzipiumoknak rövid summázataik, a' mellyek azolta, hogy a' világ' tsendességének megtartatása, mint egy igen szent zálog az ő kezeikbe betétezt, 's reájok bizattatott, az ő tanátskozásaiknak állandó vezérlőjik valának. Ily vigasztaló bizonyossáttetések mellett nem várhatnak már a' népek egyebet boldog és szerentsés esztendőknék sorainál. Nem volt a' világ' historiájában ennél kedvezőbb ipőpont annak a' nagy munkának valóságos végrehajtására, mellyet tsak valaha az euberbarátok romános álmodásnak lenni tartották. A' Királyok úgy mint a' népek, nyomos és hathatós tudományokra találtak az isten kemény ítéleteiben azeránt, hogy mitsodakötelessége-

ket tartozzanak egymás eránt betölteni, 's miben álljon a' haszna mindeniknek. Minden álmodozási törvényhozásoknak 's politikai fennjáró tökéletességeknék theoreáji elő fordúltak, megpróbáltattak, 's fogyatkozásokkal telyeseknek lenni találtattak. Az Európai népek az egymást nyomban követett megsalattatások által ellankasztódván, nem akarnak tovább oly spekulátziók' madzagjainál fogva ide 's tova hurczoltatni, mellyeknek az emberi természet' hajlandóságaival, hasznaival, valóságos virtusaival, és gyengeségeivel semmi megegyezése nintsen. Ennekutánna is fogják ugyan a' mi füleinket a' megvakult vagy a' mesteakedésben magokat megbikatsolt Politikusoknak deklamatziójik siketíteni; ennekutánna is fognak ők nekünk bámulásraméltó valódisággal 's még bámulásraméltóbb szemtelenséggel a' Monarkhiai Országlásmódhoz ragadó 's attól elválosztattan fogyatkozásokról beszélleni: de, hagyjuk-el, hadd beszélljenek! Szánakozva inkább mint boszszankodva hallgathatjuk mi beszélleni azokat, kik a' magok képzeldéssek avvagy gyenge fejek által arra vétetteknék, hogy azt a' paraditsomot káromolják, a' melyből önnön magok szoritották-ki magokat.

Azt erőssítik némely Londoni tudósítások, hogy azt a' nagy lármát, melly Európa' nagyobb városainak figyelmetességét, azeránt, hogy Bonapartét az ő fogságának helyéről elakárták volna szökettetni, felzendítette vala, egy Howes nevű Prokurátor okozta volna. E' rakott-meg egy ládát könyvekkel, 's egy levelet, melyen külömbkülömb aláírások talattak, ez útasított *O-M e a r a h o z*, hogy a' ládával egygyütt szolgáltassa a' Bonaparte' kezéhez, tsak azért, hogy a' Kormányozó' nagy figyelmét ingerelje, mint el is érte célját. Mely felől mihelyest bizonyossá ttétett ez a' Howes, azon-

nal maga kijelentette Minister Lord Bathurstnál a' dolgot, 's megmondotta, hogy az egész dolognak ő lett volna az indítója, tsak azért, hogy a' Kormányozónak keménységét jobbá tehesse. — Hanem egyéberánt azt erőssíti Howes, hogy a' levélben semmi olyan dolog nem volt írva, melyből a' Bonaparte' elszöktetésére való czélzást ki lehetett volna hozni.

* * *

A' Királynét ily pompával temették el Dec. 2-dik napján: —

A' holt testet Dec. 1-ső napján délelőtti 10 órától fogva délutáni 4-ig a' Kewi kastély' szalájába a' közönséges nézésre kitették, 's onnét 2-dikban két czimerekkel felczifráztatott halotti szekeren, melly elejébe a' meghaltnak nyoltz lovai voltak fogattatva, *Windsor* felé útnak indították. Elöl a' Ritter-Marschalok lovaglottak fehér páltzákkal. Őket követték az ő és a' Király, a' Régens Princz, 's a' Királyi familia' egyéb tagjainak hintajik; 's mind ezeket kísérte a' llántsásoknak egy osztálya. *Fragmoreig*, a' hol a' Régens Princz, mint a' temetési sereg vezérlője, a' Princzekkel oda tsatolta magát az egész kísérő sereg, minden oda tartozó hintókkal egygyütt, oly kevés volt, hogy alig nyult 300 rudnyira. Itt már nagyon számossá és méltóságossa lett a' serog. Legelől mentek a' Király 's az egész familia' tselédjei fáklyákkal és legvastagabb gyász ruhában; ezek után következtek 40 Nemzeti testörzők, az egyéb testörző lovasság' trombitássai, ugyan azon gyalog sereg' dobosaji és siposaji, 's ezek után a' Státus fő embereji 's egyéb kísérők. A' *Windsori* templom' elejébe megérkezvén, itt a' koporsó levétetett, 's a' templomba vitetvén, a' kísérők körülette leülepedtek. Az istentiszteletnek végződése után a' boltha behelyeztették a' testet, 's a'

mellett a' Térdkötő Rend' Héroldja az eltemettetett Fejedelemaszszonynak titulusait kikiáltotta. A' templomhoz való menetelközben 16 ezer emberekből álló testörző sereg formált kettős sort. A' koporsó körül menő Grenadérosok közzül minden 4-dik ember fáklyát tartott kezében.

A' tébolyodott elméjü Király még nem tudja Hitvesének meghalálozását, mellyet egy 's más fogások által titkolnak előtte. Mikor magához jő, gyakran kérdezősködik felőlle.

* * *

Folytatása a' Frantzia tzikkelynek.

Fináncz Minister Gróf Corvettót a' Király hosszas sürgetése után ezen hivatalból nyugodalomra bocsátván, érdemei megjutalmazására Státus Ministerré és Titkos Tanátsa' tagjává nevezte. Helyébe *Roy* úr a' Követek Kamarájának tagja lett Fináncz Minister.

Az Angouleme Hertzeg Generális *Drouotot*, a' ki Napoleonnal Elbából kijött volt, 's a' pattantjus gárdát kommandirozta, 's azért törvényszék eleibe állittatván attól feloldoztatott, Nán c y b a n asztalához ültette.

Párisi levelek említik: Midőn a' Colmári tanuló intézet Előljárója, az Angouleme Hertzeghez, kinek a' Professorkkzl és minden Klassis első nevendékeivel udvarolni szerentséje volt, tartott beszédjét ezen szavakkal végezte volna be: — „Szerentsém van Királyi Hertzegségedet bizonyossá tenni, hogy a' gondviselésem alá bízott nevendékek szorgalmatosok: belőlök bizonyosan jó Frantziák lesznek, mert arra tanítjuk hogy az Istent a' Királyt és Felséges familiáját szeressék“ azt felelte a' Hertzeg: igen is, úgy fognak jó Frantziákat nevelni ha arra tanítják, hogy az Istent, a' Királyt és a' Constitutziót szeressék.“

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Válból (T. N. Székes-Fejér-Vgyében, Nagymélt. Ürményi Urményi József Országbíró Úr O. Exja. Uradalma) Dec. 9. 1818. — Az ezen környéken már esmeretes újj-módi Magyar-Juhászol, többeknek jelen-létekben, itt is megpróbáltatott, és egy-általában úgy tapasztaltatott, hogy az, minden eddig készült étető jászloknál, náluknál és sarágláknál legalkalmasabb, hasznosabb, gazdaságosabb: mivel —

1.) Egy jászlon 16 örű vagy anyabirka könnyen elfér, tokjó 20: szorosabbban: anya-juhokból 20, tokjóból 24 darab; a' mi más, akkoránnyi egyenes jászloknál el nem férne *). Különösen pedig a' hasas juhnak igen hasznos, mivel' egyik a' másikban tolongása által kárt nem tehet, mert nem a' derekok, hanem a' fejek ér legjobban össze. Ez a' legnagyobb, a' mit lehetett kívánni.

2.) A' jászol már magában mértékül szolgál: mert megnyomva, 20 font széna könnyen belé-fér; könnyen belé-rakva, 15 font. Mely szerént a' Gazda, költség- és baj nélkül alkalmaztathattja magát a' takarmányhoz.

3.) Egy ember könnyen elébb-odább teheti; ha fekvés által a' juh-akol feltelik, a' jászlokat felemelgetheti. De, mégsem minden maga' hasznát kereső számadó Juhásznak fog tétteni: mert, látam némely majorokban, hogy a' Juhász (s. v.) sertéssei elébb megjelentek a' juh-étető helyen, hogy-sem a' juhok. De, cressze ilyen jászlok közzé! majd lábbal találja ezeket felfelé. — Ihol ismét a' haszon, hogy azon dögleletes szokástól, illy' módon, kéntelenek lesznek ökemek elállani.

*) Meg kell jegyezni, hogy ebben az Uradalomban, kivált' az örűk igen nagy termetűek.

Ennyi az én tsekély tapasztalásom, a' próba' megtétele után. Meglehet, más Gazdák több hasznára is találhatnak. De ha tsak e' mellett marad is; nagy hálá-adással tartozik a' N. Magyarhaza illy' közhaszonra tzelező törekedésért. Az Isten éltesse a' jó Hazafiakat, 'sat. — Én már elkezdtem ezeket a' jászlokat számosával készíttetni.

Füster Ferentz. Tisztartó.

* * *

Ó Ürmös-bor' készítése' módja.

Az idén már késő; jövendőre tekintve pedig igen korai ez a' tudósítás: hanem, — servata valebunt.

Meglehet hogy az Ó Ürmösbor' készítésének ezt az igen eggyügyü és rendkívül természeti módját, tudják már itt-ott a' Hazában: én legalább, ekkorig még nem tudtam; egy érdemes, frantzia-fellegű Hazánkfia tanított rá. Ha tudja már, talán némely boros vidék: mi az oka, hogy azt, azoktól, ilyen formáton mint ez, a' Nem tudók ekkorig meg nem tanulták? — Nem mondhatni hogy irigység volna; azt sem, hogy a' dolog igen tsekély volna: hanem inkább gondatlanság: — mert, ez a' mód valóban igen betses.

Végy-elő, például, egy 2 akós, tiszta, megforrázott, egészen kész hordót. Állítsd-fel ezt az eggyik fenekére; a' másik fenekét pedig, a' vég-abrontsokat rólla leszedvén, vetesd-ki a' hordóból. — Ekkorra már, ha szőlőhegyed nincs is, beszerezvén 2 nagy, vagy 5 kisebb putton-szöllőt, 's egy jó-akónyi ó bort (fejér szöllőhöz, fejer; vereshez, veres bort végy), 's az odább következő apróságokat; folytasd a' munkát így: — Rakd-meg a' hordó' fenekét tiszta és egészséges, jó-édes ért szőlő-fürtökkel: tere-

gess ere egy igen vékony ágyas fejér ür-
möt; ismét egy sor szőlő-ürmöt; azután
ürmöt 'sa't. Minden üröm-ágyásra, hányj
egynéhány darab fűszer-szekfüt, egyke-
vés apróra vagdalt (a' faszeres bőliban
szerezhető) betsinált narants-hajat, és
egykevés szagos fahéjt (Zimmet). A' 2
akós hordóhoz, fél fontnyi üröm, 2-3
lót szekfü, 5-5 lót narantshaj, es 1-2 lót
fahéj, elég: de mindezek az ivó' ízlésé-
től függenek.

Dugva-tele, de meg nem nyoma-
kodva lévén a' hordó, fenekeltesd-be
azt újra, lélekzetlenül, mivel' már most,
nem lehet újra megforrázni. — Az álló-
helyére tett hordót, tele belévalókkal,
töltsd tele a' szőlő' színéhez választott,
jobb vagy tsekélyebb ó borral, és be-
dugva, gördíts rajta minden nap' egyet,
4, 5 vagy 6 hetig. Ekkor kezd-meg és
iszogasd úgy, hogy a' kitsapolt vagy lo-
pózott 1, 2 vagy 3 ittze helyett, töltsd-
meg a' hordót nyomon ugyannyi ó bor-
ral, minden kerülőben.

Az így fogyasztgatott igazi ó ürmös-
bor, töltelék' segedelmével, mindég jó
és egészséges, nem kotyfolt Ürmös-bor
marad, a' 2 akós hordóban 6-7 egész
akó' megemésztéséig. — Mikor osztán
nagyon elerőtelenedik, vagy ürmösi ter-
mészetéből kivetkezik, nem édes; leiván
rólla a' bort, a' maszattjából, mint kiki
képzélheti, jó égettbor lessz. — Pesten,
Dec. 18. 1818. K. Sz. P. F.

*Jelentés a' M. Kurir T. Olvasójához
annak íróji által.*

Eltökélt szándékunk, hogy a' M.
Kurirt olyan alkalmatosság szerént való
Toldalékokkal, mellyek szint' úgy újság-
gyanánt szolgálhatnak, valamint a' vé-
gén lévő fél esztendőben tselekedtünk

ennekutánna is tökéletesíteni 's kedvesí-
teni fogjuk.

Közelebről fogunk szolgálni valami
értekezésekkel Csokonai V. Mihály életé-
ről 's Munkájának megítéltetéséről.

Azt is feltettük magunkban, hogy
ha olyas Mezei Gazdasági Tudósításo-
kat, mint a' milyeneket mostanság a'
M. Kurirba a' *Juhjászokról*, bényom-
tattattunk, olyan ahoz értő, 's nem tsak
theoreticus, hanem valóságos tapasztalt
gazdától, mint a' milyen ezeknek ér-
demes írója, bővebben kaphatunk, eze-
ket is mint magános Toldalékokat, úgy
nyomtattatjuk.

Azt is gondolóra vévén végezetre,
hogy Hazánkban sok és fontos tekinte-
tekből szükség volna egy oly Tiszti
Kalendariomra, melly Magyar Or-
szágban az Egyházi, Világi, és Tanítói
Tisztviselők' állapotját rangszerént tökél-
letesen elő adná; munkába vettük, hogy
a' jövő 1819-dik esztendőben egy új Ka-
lendariomot adván-ki, azzal a' M. Kurir
minden Olvasójinak kedveskedjünk. For-
mája 's minemüése ennek egészszen a'
leszen, a' melly azon Magyar Álma-
náké volt; Mellyet a' b. e. *Décsy Sá-
muel* küldözött volt Olvasójinak, azzal
a' külömbséggel, hogy ezt mi most még
telyesebbé tenni, 's ennekutánna, a'
Tiszturak között eléfordulandó változá-
sokra nézve, minden esztendőnek végén
megújítani, magunkban feltettük.

Hogy ezen Kalendariomnak folytatá-
sához annál hamarább hozzá foghassunk,
azon Erdemes 's nagy Tekintetű Urakat,
kiket a' Tiszturak' neveinek felküldésére
különös levelünkben megkértünk, ezen-
nel közönségesen is, és illő tisztelettel
kérjük. — A' M. Kurir' bére a' jövő fél
esztendőben 14 forint.

*Száz forint huszas pénzért adtak Váltó czédulában: —
December' 18-dikán 248³ — 19-dikén 249³ — 21-dikén 250 — forintot.
Jegyzés. — A' jövő pénteken az innepekre nézve nem küldhetünk újságot.*